

Marea, vântul și planurile României pentru energia eoliana offshore

1. Aspecte introductive

[1] Inclusiv pe fondul tranziției energetice, dar și a necesității statelor de a-și asigura securitatea energetică în contextul geopolitic actual, tehnologiile în domeniul energiei produse din surse regenerabile offshore au capatat o atenție sporită. Astăzi, acestea sunt incluse în politicile privind energia regenerabilă atât la nivelul Uniunii Europene („UE”), cât și la nivelul statelor membre UE, fie ca vorbim de energia valurilor, energia mareelor, energia produsă prin panourile fotovoltaice flotante, turbinele eoliene flotante și turbinele eoliene fixate pe fundul mării.

[2] În ceea ce privește energia eoliană offshore, în timp ce unele state au înregistrat progrese semnificative în acest domeniu, alte state nici măcar n-au adoptat un cadru de reglementare specific, iar unele bazine maritime rămân încă nevalorificate. Acesta este și cazul Marii Negre despre care se arată că are un bun potențial natural¹ pentru exploatarea energiei eoliene offshore (atât turbine fixate pe fundul mării, cât și turbine flotante).

[3] În România, prin prisma ieșirii sale la Marea Neagră, în pofida termenelor stabilite la nivel european și național, autoritățile române încă nu au adoptat planul de amenajare a spațiului maritim („PASM”), însă un prim proiect în acest sens a fost publicat relativ recent în consultare publică. În ceea ce privește cadrul de reglementare în domeniul energiei eoliene offshore, prima inițiativă legislativă a fost înregistrată în anul 2019, dar care pare că va fi înlocuită cu o nouă inițiativă legislativă înregistrată recent la Senat pentru dezbatere.

[4] Chiar și în lipsa unui cadru normativ în acest domeniu și, implicit, în lipsa unei posibilități reale de a investi astăzi în acest domeniu, unii investitori în domeniul energiei regenerabile, străini și autohtoni, și-au anunțat deja intenția de a dezvolta proiecte eoliene offshore în Marea Neagră.

[5] În contextul unor evoluții recente la nivelul politicii Uniunii Europene și României în domeniul energiei eoliene offshore, acest articol își propune să analizeze succint situația actuală și perspectivele industriei din punct de vedere al cadrului normativ și strategiilor.

2. Context european

[6] La data de 19 noiembrie 2020, Comisia Europeană („Comisia” sau „CE”) a adoptat *Strategia UE privind valorificarea potențialului energiei din surse regenerabile offshore pentru un viitor neutru climatic*² („Strategia

Offshore a Comisiei Europene”), iar la data de 16 februarie 2022, Parlamentul European a adoptat *Rezoluția referitoare la o strategie europeană privind energia din surse regenerabile exploatare în largul mării*³ („

Rezoluția Offshore a Parlamentului European”).

[7] Obiectivul Strategiei Offshore a Comisiei Europene este de a avea o capacitate instalată de cel puțin 60 GW de energie eoliană offshore până în 2030 și 300 GW până în 2050. La momentul publicării strategiei, exista, potrivit acestui document, o capacitate instalată a energiei eoliene offshore de aproximativ 12 GW.

[8] Pe de altă parte, în conformitate cu evaluarea impactului realizată de Comisia Europeană, care însoțește *Comunicarea Comisiei privind Stabilirea unui obiectiv mai ambițios în materie de climă pentru Europa în perspectiva anului 2030 - Investiția într-un viitor neutru din punct de vedere climatic, în interesul cetățenilor*, capacitatea instalată a energiei eoliene generate în largul mării ar trebui să fie de aproximativ 70-79 GW (în funcție de scenariul ales) pentru a se putea asigura o traiectorie cu costuri competitive care să garanteze o reducere cu 55 % a emisiilor de gaze cu efect de seră până în 2030⁴.

[9] Rezoluția Offshore a Parlamentului European invită statele membre și sectoarele public și privat să depășească obiectivul de reducere cu 55 % până în 2030 și, totodată, îndeamnă Comisia să revizuiască normele privind achizițiile publice și ajutoarele de stat, pentru a asigura o tranziție cu costuri competitive, susținută de o piață funcțională care să stimuleze proiectele de energie eoliană offshore.

[10] Atingerea unei capacități instalate de 300 GW de energie eoliană offshore până în 2050 înseamnă multiplicarea capacității de aproximativ 30 de ori până la acel moment. Potrivit Strategiei Offshore a Comisiei Europene, investițiile necesare pentru implementarea pe scară largă a tehnologiilor de exploatare a energiei din surse regenerabile offshore (nu doar eoliană) până în 2050 sunt estimate la aproape 800 de miliarde EUR, aproximativ 2/3 fiind necesare pentru finanțarea infrastructurii de rețea asociate și 1/3 pentru generarea de energie electrică offshore. Rezoluția Offshore a Parlamentului European menționează despre o scădere considerabilă a prețurilor energiei din sursele regenerabile exploatare în largul mării, costul mediu ponderat egalizat global al energiei eoliene generate în larg scăzând cu 48 % între 2010 și 2020, de la 0,14 EUR la 0,071 EUR per kWh.

[11] Deși Marea Nordului este în prezent regiunea cea mai importantă în ceea ce privește capacitatea instalată și expertiza în domeniul energiei eoliene offshore, Strategia Offshore a Comisiei Europene și Rezoluția Offshore a Parlamentului European nu ignoră potențialul altor bazine maritime. De exemplu, în ceea ce privește Marea Neagră, se menționează că aceasta oferă un bun potențial natural pentru energia eoliană offshore, cu turbine fixate pe fundul mării și turbine flotante. De altfel, cooperarea regională are loc deja în contextul *Agendei maritime comune pentru Marea Neagră*⁵, una dintre priorități fiind stimularea sectoarelor emergente ale economiei albastre, cum ar fi tehnologia energiei eoliene offshore.

[12] Pentru realizarea obiectivelor menționate în Strategia Offshore a Comisiei Europene, va fi necesară o colaborare transfrontalieră între statele membre la nivel de bazin maritim. În acest sens, printre modificările avute în vedere în *Propunerea de modificare a Directivei (UE) 2018/2001 a Parlamentului European și a Consiliului din 11 decembrie 2018 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile („Propunerea de Modificare REDII”)* se numără cele referitoare la cooperarea statelor membre cu ieșire la un bazin maritim pentru definirea împreună a cantității de energie din surse regenerabile offshore pe care intenționează să o producă în bazinul maritim respectiv până în 2050, cu etape intermediare în 2030 și 2040⁶.

[13] În plus, documentele însoțitoare ale Strategiei Offshore a Comisiei Europene recunosc că regulile pieței energiei electrice nu au fost concepute ținând cont de nevoile specifice ale proiectelor offshore. Din acest motiv, este analizat cadrul normativ actual și eventualele adaptări necesare pentru a asigura ca acesta este adecvat scopului extinderii la scară largă a proiectelor de energie regenerabilă offshore (de exemplu, din perspectiva normelor referitoare la racordarea la rețea, dispecerizare, separarea activităților (unbundling), comercializarea

transfrontaliera a energiei etc.)⁷.

[14] Comisia Europeană și Banca Europeană de Investiții (BEI) se implică financiar în dezvoltarea parcurilor eoliene offshore. Recent, BEI a anunțat încheierea a trei acorduri de finanțare, cu sprijinul Comisiei Europene, pentru instalarea și punerea în funcțiune a trei parcuri eoliene offshore plutitoare în largul coastei franceze a Marii Mediterane. Investițiile BEI sunt susținute de Comisia Europeană, unul dintre proiecte fiind sprijinit prin facilitatea InnovFin EDP (proiecte demonstrative în domeniul energiei), iar celelalte două sunt garantate de Fondul european pentru investiții strategice (EFSD), pilonul central al Planului de Investiții pentru Europa⁸.

[15] De asemenea, recent, Comisia Europeană a selectat Technip Energies, X1 Wind și un consorțiu format din zece entități internaționale pentru a realiza proiectul NextFloat, un program în cadrul caruia partenerii vor testa în Franța o platformă eoliană plutitoare de 6 MW. Acordul de finanțare este în prezent în curs de negociere cu Comisia Europeană, iar proiectul ar trebui să înceapă în al patrulea trimestru al anului 2022. Soluția integrată se bazează pe tehnologia eoliană offshore plutitoare a X1 Wind, despre care se spune că are un design mai ușor plutitor, cu un necesar redus de oțel, precum și un sistem de ancorare mai eficient și mai compact, care poate minimiza impactul asupra fundului mării⁹.

[16] Așadar la nivel european, elementele de strategie în privința energiei eoliene offshore sunt bine definite și proiect punctuale sunt deja avansate și apte să susțină obiectivele strategice. Ce se întâmplă în România?

3. Energia Eoliană Offshore în România

3.1 Cadru Normativ

3.1.1 Proiecte de acte normative

[17] În prezent, la nivel legislativ, există două proiecte de acte normative în domeniul energiei eoliene offshore: (i) Proiect de Lege privind măsurile necesare pentru realizarea de operațiuni pentru exploatarea energiei eoliene offshore (PL-x nr. 648/2020) adoptat de Senat în data de 14 octombrie 2020 și care se afla acum la nivelul Camerei Deputaților („**Proiectul Legii Offshore 1**”)¹⁰ și (ii) *Propunere legislativă privind măsurile necesare pentru realizarea de operațiuni pentru exploatarea energiei eoliene offshore (B450/2022)* înregistrat la Senat în data de 29 iunie 2022 și transmis spre avizare în data de 18 iulie 2022 („**Proiectul Legii Offshore 2**”)¹¹.

[18] În pofida unor declarații care anunțau adoptarea *Proiectului Legii Offshore 1* până la sfârșitul anului 2021, acest lucru nu s-a întâmplat, iar proiectul în cauză va fi, se pare, abandonat. Acesta a primit aviz negativ din partea Guvernului în data de 4 mai 2022 și din partea Comisiei pentru cultura, arte, mijloace de informare în masă în data de 8 mai 2022. Potrivit declarațiilor recente ale unor oficiali din cadrul Ministerului Energiei, *Proiectul Legii Offshore 1* nu mai este fezabil, iar acum se lucrează, împreună cu Banca Mondială, în calitate de consultanță, la elaborarea legislației din sectorul eolian offshore¹². De asemenea, potrivit altor declarații, un act normativ în acest domeniu va fi adoptat până la sfârșitul anului 2022 și, de asemenea, se vorbește despre un proiect pilot de minim 300 de MW¹³. Nu este clar dacă declarațiile oficialilor se referă la Proiectul Legii Offshore 2 care a intrat recent în procedura legislativă, însă, având în vedere identitatea obiectului de reglementare, acesta probabil va înlocui *Proiectul Legii Offshore 1*. Din acest motiv, în continuare, va fi avut în vedere doar *Proiectul Legii Offshore 2*.

[19] *Proiectul Legii Offshore 2* este structurat în 10 capitole, după cum urmează:

- **Capitolul I (dispoziții generale)**, care își propune sa reglementeze obiectul proiectului de lege și definirea termenilor folosiți.
- **Capitolul II (procedura de autorizare)**, care își propune sa reglementeze (i) atribuirea concesiunii pentru construirea și exploatarea parcului eolian offshore (e.g. procedura de dialog competitiv, criteriile de calificare, selecție și atribuire, redevența de minim 1,5 % anual din valoarea veniturilor brute realizare din vânzarea energiei electrice produse de parcul eolian), (ii) licențele pentru explorare, construirea parcului eolian offshore, producerea energiei electrice (e.g. obiectul, durata și procedura obținerii fiecărui tip de licență, drepturile și obligațiile aferente fiecărui tip de licență, regimul lucrarilor offshore și regimul lucrarilor pe uscat, punerea în funcțiune a parcului eolian offshore în cel mult 10 ani de la data acordarii licenței pentru construirea parcului) și (iii) dispoziții generale privind licențele (e.g. cesiunea drepturilor și obligațiilor aferente licențelor, contestarea acordarii licențelor).
- **Capitolul III (drepturi de acces)**, care își propune sa reglementeze (i) accesul asupra imobilelor aflate în proprietatea statului (e.g. natura și conținutul dreptului de trecere, durata, notificarea exercitării dreptului de trecere, compensațiile și despagubirile), (ii) accesul asupra imobilelor aflate în proprietatea persoanelor fizice sau juridice de drept privat (e.g. modalitățile obținerii dreptului de folosință, constituirea și conținutul dreptului de uz și servitute, plata indemnizațiilor și despagubirilor, notificarea începerii executării lucrarilor, îmbunătățirile aduse imobilelor, soluționarea litigiilor), (iii) dispoziții privind mediul (e.g. asigurarea accesului liber la plaja, siguranța, protecția turiștilor și modului de utilizare a plajelor în scop turistic, interzicerea amplasării pe plaja a utilajelor necesare realizării lucrarilor, respectarea ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei salbatice).
- **Capitolul IV (certificare)**, care își propune sa reglementeze cerințele privind certificarea turbinelor eoliene de societăți specializate în acest domeniu.
- **Capitolul V (planificarea spațială)**, care își propune sa reglementeze cerința potrivit careia la emiterea licențelor pentru activități *offshore* trebuie sa se țina cont de planul de amenajare a spațiului maritim.
- **Capitolul VI (conectarea la rețea și alocarea costurilor)**, care își propune sa reglementeze condițiile conectării la rețea a parcurilor eoliene *offshore* (e.g. elaborarea raportului de verificare de către dezvoltatorul parcului prin care demonstrează ca sunt respectate cerințele tehnice, funcționale și documentare, conectarea la rețea de către dezvoltator sau Transelectrica, regimul rețelei interne a parcului până la punctul de conectare la rețea, regimul punctului de conectare la rețea, regimul instalațiilor situate după punctul de conectare la rețea până la mal).
- **Capitolul VII (răspunderea dezvoltatorilor parcurilor eoliene și a operatorului de transport și sistem)**, care își propune sa reglementeze e.g. (i) răspunderea dezvoltatorului în situația în care nu reușește sa construiască și sa conecteze parcul la rețea în conformitate cu licențele acordate, (ii) răspunderea Transelectrica pentru pierderile suferite de dezvoltator daca nu respecta termenul limita pentru conectarea la rețea, (iii) dreptul Transelectrica de a ordona producătorilor de energie electrica sa își reduca sau închida producția daca este necesar.
- **Capitolul VIII (dezafectarea parcurilor)**, care își propune sa reglementeze e.g. obligațiile și condițiile privind dezafectarea, dreptul Ministerului Energiei de a solicita dezafectarea integrala sau parțiala în conformitate cu un calendar stabilit de minister.
- **Capitolul IX (contravenții și sancțiuni)**, care își propune sa reglementeze e.g. contravențiile aplicabile titularului parcului, autoritaților implicate, constatarea contravențiilor și aplicarea sancțiunilor.
- **Capitolul X (dispoziții tranzitorii finale)**, care își propune sa reglementeze e.g. raportul cu alte acte normative în domeniul energiei electrice, muncii, construcțiilor, normele de drept internațional privat.

[20] De asemenea, *Proiectul Legii Offshore 2* prevede ca (i) în termen de 90 de zile de la intrarea în vigoare a

legii adoptate în baza *Proiectului Legii Offshore 2*, ANRE va elabora legislația secundară, iar Guvernul va adopta o procedură privind recepția lucrărilor, inclusiv a celor executate pe uscat, (ii) în termen de 30 de zile, Guvernul va adopta procedură privind identificarea imobilelor afectate de uz și servitute, cea privind plata sau consemnarea indemnizațiilor și/sau despăgubirilor și modelul convenției cu privire la cuantumul indemnizațiilor și/sau despăgubirilor datorate persoanelor fizice sau persoanelor juridice de drept privat, (iii) în termen de 60 de zile ANAF sau Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice va elabora modalitatea de declarare și plata a compensațiilor și despăgubirile care se cuvin bugetului de stat sau bugetului local.

[21] Potrivit Planului Național de Redresare și Reziliență („PNRR”), Reforma 1 din cadrul Componentei 6 („*Reforma pieței de energie electrică, prin înlocuirea carbunelui din mixul energetic și susținerea unui cadru legislativ și de reglementare stimulat pentru investițiile private în producția de electricitate din surse regenerabile*”) include, printre altele, adoptarea unui nou cadru specific pentru centralele de producție a energiei din surse regenerabile offshore. De asemenea, potrivit PNRR, noua lege a energiei, care ar trebui să intre în vigoare până la 30 iunie 2023, va reglementa, printre altele, un nou cadru specific de sprijinire a investițiilor din surse regenerabile offshore¹⁴.

3.1.2 Alte acte normative

[22] Producerea energiei eoliene offshore este avută în vedere de unele acte normative sectoriale. De exemplu, din perspectiva ecologică, sunt relevante (i) ghidurile pentru evaluarea impactului asupra mediului adoptate prin Ordinul Ministerului Mediului, Apelor și Padurilor nr. 269/2020¹⁵, care fac referire la Ghidul OSPAR – „*Evaluarea impactului asupra mediului al parcurilor eoliene offshore*”¹⁶, precum și (ii) Programul de măsuri pentru atingerea stării ecologice bune a regiunii marine Marea Neagră adoptat prin Hotărârea Guvernului nr. 432/2020¹⁷.

[23] Din perspectiva racordării la rețelele electrice de interes public, este relevantă *Norma privind cerințele tehnice de racordare pentru centrale formate din module generatoare offshore (situat în larg)*, adoptată prin Ordinul ANRE nr. 208/2018¹⁸. Cerințele tehnice de racordare stabilite în această normă tehnică se aplică, printre altele, centralelor formate din module generatoare offshore (situat în larg) și care au unul sau mai multe puncte de racordare offshore, în curent alternativ.

[24] Chiar dacă actele menționate mai sus conțin unele prevederi relevante, va fi necesară adoptarea unui cadru legislativ unitar și comprehensiv pentru acoperirea tuturor aspectelor relevante pentru dezvoltarea parcurilor eoliene offshore, astfel cum se are în vedere de altfel prin *Proiectului Legii Offshore 2*.

3.2 Strategii, programe, planuri naționale și proiecte anunțate

[25] Menționăm și faptul că producerea energiei eoliene offshore este prevăzută și în documentele de politică în domeniul energiei elaborate de autoritățile române, precum și în strategiile investiționale ale unor societăți care activează în domeniu.

[26] Potrivit **proiectului Strategiei energetice a României 2020-2030 cu perspectiva anului 2050 („SER”)**¹⁹, investițiile în creșterea potențialului de producție a energiei din surse regenerabile, luând în calcul potențialul României pentru energia produsă în fermele eoliene offshore, sunt considerate investiții prioritare. De asemenea, SER prevede că tehnologia eoliană offshore va avea costuri de capital cu cel puțin 20-35% mai mici până în 2040.

[27] Printre obiectivele strategice enunțate în **Programul de Guvernare 2021—2024 - Coaliția pentru reziliență, dezvoltare și prosperitate**²⁰ se numără crearea unui cadru care să faciliteze absorbția de fonduri

europene pentru realizarea investițiilor în sectorul producerii de energie eoliana offshore. De asemenea, este menționat obiectivul Hidroelectrică de a instala capacități de producere a energiei electrice din surse eoliene offshore cu o putere instalată totală cuprinsă între 300 MW și 500 MW, în funcție de rezultatul studiilor de fezabilitate.

[28] Energia eoliana offshore este menționată și în **Planul național integrat în domeniul energiei și schimbărilor climatice 2021-2030**²¹ („PNIESC”) în sensul că deși costurile acestei tehnologii sunt încă destul de ridicate, pe termen lung (în jurul anului 2030) se așteaptă o reducere a costurilor.

[29] Măsurile din domeniul energiei (Componenta 6) din cadrul **Planului Național de Redresare și Reziliență** urmăresc, printre altele, creșterea ponderii energiei din surse regenerabile în mixtul total de energie prin investiții în capacități de producere a energiei electrice din surse regenerabile de energie offshore. De asemenea, după cum a fost arătat mai sus, potrivit PNRR, noua lege a energiei va introduce un cadru de sprijin specific pentru investițiile în energia din surse regenerabile offshore. Cu titlu mai general, se preconizează ca implementarea reformelor din domeniul energiei regenerabile va permite instalarea și conectarea la rețea până la 30 iunie 2026 a unei capacități suplimentare de cel puțin 3 000 MW de energie din surse regenerabile (eoliana și solară).

[30] **Strategia Investițională Hidroelectrică**²² („SIH”), cel mai mare producător de energie din România deținut de stat, prevede, printre altele, dezvoltarea unui portofoliu de centrale eoliene offshore, cu o putere instalată totală cuprinsă între 300 MW și 500 MW, în funcție de rezultatul studiilor de fezabilitate. Termenul estimat pentru punerea în funcțiune a centralelor este 2026, iar valoarea proiectului, pentru o putere instalată de 300 MW, este de aproximativ 2.880.000 mii lei.

[31] De asemenea, SIH prevede că proiectul eolian offshore va demara în baza rezultatelor unui studiu privind potențialul de producție de energie eoliana prin intermediul dezvoltării unor parcuri de profil instalate în sectorul românesc al Mării Negre. Studiile de fezabilitate vor avea în vedere o finanțare europeană nerambursabilă de aproximativ 50% sau vor fi utilizate diverse scheme de susținere specifice investițiilor în energia verde.

4. Amenajarea spațiilor maritime

[32] Dezvoltarea parcurilor eoliene offshore depinde de amenajarea spațiilor maritime. Potrivit Proiectului Legii Offshore 2, planificarea spațială a instalațiilor offshore, inclusiv a parcurilor eoliene, este supusă Ordonanței nr. 18/2016 privind amenajarea spațiului maritim („OG 18/2016”), iar autoritățile publice trebuie să țină cont de planul de amenajare a spațiului maritim atunci când emit licențe pentru activități offshore. De asemenea, perimetrul offshore va trebui elaborat în conformitate cu planul de amenajare a spațiului maritim. Acesta reprezintă, potrivit proiectului de lege, aria corespunzătoare proiecției la suprafața a conturului părții din scoarța terestră, în interiorul careia, pe un interval de adâncime determinat, se realizează lucrări de explorare, dezvoltare, construire, operare și exploatare comercială, inclusiv stocare, precum și suprafețele necesare transportului energiei electrice, situate în afara acestei arii în offshore.

[33] Strategia Offshore a Comisiei Europene prevede că atingerea unei capacități instalate de 300 GW de energie din surse regenerabile eoliene offshore până în 2050 va necesita identificarea și utilizarea unui număr mult mai mare de situri și conectarea la rețeaua de transmisie a energiei electrice. Astfel, autoritățile publice ar trebui să planifice din timp aceste evoluții pe termen lung, evaluând durabilitatea lor ecologică, socială și economică, asigurând coexistența cu alte activități, cum ar fi pescuitul și acvacultura, transportul maritim, apărarea sau dezvoltarea infrastructurii și garantând acceptarea de către public a implementărilor planificate. Amenajarea spațiului maritim este un instrument esențial și bine stabilit pentru a anticipa schimbările, a preveni și a atenua conflictele dintre prioritățile de politică, creând în același timp sinergii între sectoarele economice.

[34] Potrivit Strategiei Offshore a Comisiei Europene, se estimeaza ca industria eoliana offshore va necesita mai puțin de 3 % din spațiul maritim european pentru atingerea obiectivului de reducere cu 55 % a emisiilor de gaze cu efect de sera până în 2030 și, prin urmare, poate fi compatibila cu obiectivele Strategiei UE în domeniul biodiversității²³. În același timp, Rezoluția Offshore a Parlamentului European se refera la un spațiu necesar de 2,8 % pentru a asigura o capacitate eoliana în largul marilor nordice care sa corespunda obiectivelor pentru 2050.

[35] La nivelul UE a fost adoptata *Directiva 2014/89/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 23 iulie 2014 de stabilire a unui cadru pentru amenajarea spațiului maritim („Directiva 2014/89”)*. Directiva 2014/89 a fost transpusa în dreptul intern prin (i) OG 18/2016, (ii) Legea nr. 88/2017 pentru aprobarea Ordonanței Guvernului nr. 18/2016 privind amenajarea spațiului maritim („Legea 88/2017”) și (iii) *Hotărârea Guvernului nr. 436/2018 privind aprobarea Metodologiei de elaborare a planului de amenajare a spațiului maritim („HG 436/2018”)*.

[36] OG 18/2016 prevede ca PASM are caracter director și de reglementare și menționeaza, printre activitățile, utilizările și domeniile care cad sub incidența PASM, instalațiile și infrastructurile pentru producția energiei din surse regenerabile. Prevederi similare în ceea ce privește conținutul cadru al PASM pot fi gasite și în HG 436/2018.

[37] Potrivit Directivei 2014/89, planurile de amenajare a spațiului maritim trebuiau elaborate la nivel național *cel târziu până în 31 martie 2021*. În același sens, potrivit OG 18/2016, planul de amenajare a spațiului maritim se aproba prin lege organica, *intra în vigoare cel târziu la data de 31 martie 2021* și se revizuieste cel puțin o data la 10 ani. Cu toate acestea, până la acest moment, autoritățile române nu au adoptat o asemenea lege, motiv pentru care, Comisia Europeana a transmis în data de 2 decembrie 2021 o scrisoare de punere în întârziere României (INFR(2021)2224), acordând, totodata, un termen de doua luni pentru a raspunde și a remedia deficiențele identificate, sub sancțiunea emiterii unui aviz motivat²⁴. Procedura inițiată de Comisia Europeana se afla în continuare în etapa de punere în întârziere²⁵.

[38] Recent, Ministerul Dezvoltării, Lucrarilor Publice și Administrației a publicat pentru consultare publica prima versiune a proiectului planului de amenajare a spațiului maritim²⁶. Planul de amenajare a spațiului maritim are scopul de a stabili principiile și obiectivele pe termen lung pentru orientarea modului de utilizare a spațiului maritim, în vederea reducerii la minimum a impactului negativ asupra mediului marin și pentru a susține dezvoltarea durabila a economiei albastre.

[39] Proiectul PASM prevede exploatarea resurselor energetice regenerabile printre categoriile utilizarilor spațiului maritim. În ceea ce privește energia eoliana offshore, proiectul PASM preia, printre altele, unele aspecte din Strategia Offshore a Comisiei Europene și estimările Bancii Mondiale privind potențialul eolian offshore al României. Se menționeaza ca, din punctul de vedere al raportului cost-beneficiu, primele turbine care vor fi instalate sunt cele fixate pe fundul mării fiind analizate avantajele și provocarile acestei tehnologii.

[40] În concluzie, deși exista unele evoluții la nivel național cu privire la instituirea cadrului legislativ necesar demarării proiectelor de producere a energiei eoliene offshore, se pare ca investitorii vor trebui sa mai aștepte ceva timp având în vedere istoricul și stadiul inițiativelor legislative, precum și a declarațiilor politice care nu s-au materializat încă în rezultate concrete. În același timp, contextul actual dar și experiența acumulata în derularea primului proiect offshore în sfera gazelor naturale pus în exploatare recent (experiența care poate fi replicata parțial pentru electricitatea offshore) ar trebui sa fie factori care sa încurajeze o agenda accelerata.

1. Într-un studiu elaborat în anul 2020 de Energy Policy Group („Studiul EPG”) (disponibil [aici](#)), este menționata o capacitate naturala potențiala estimata la

94 GW capabila sa genereze o producție totala anuala de 239 TWh. Turbinele eoliene fixate pe fondul mării pot avea o pondere de 22 GW din capacitatea totala instalata și 54,4 TWh din producția totala anuala. În același sens, potrivit Expunerii de Motive la *Proiectul Legii Offshore 2 (a se vedea mai jos)*, producția potențiala de energie electrica a capacităților eoliene *offshore* este de aproximativ 239 milioane MWh.

Potrivit datelor publicate de Banca Mondiala în anul 2020, România deține un potențial tehnic eolian *offshore* de 76 GW, dintre care 22 GW instalați în turbine fixe și 54 GW instalați în turbine flotante (disponibil [aici](#)).

2. Comunicare a Comisiei catre Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor, *O strategie a UE privind valorificarea potențialului energiei din surse regenerabile offshore pentru un viitor neutru climatic*, COM (2020) 741 final, Bruxelles, 19.11.2020, disponibilă [aici](#).

3. Rezoluția Parlamentului European din 16 februarie 2022 referitoare la o strategie europeana privind energia din surse regenerabile exploatate în largul mării (2021/2012(INI)), disponibilă [aici](#).

4. Studiul de impact este disponibil [aici](#) , iar comunicarea Comisiei este disponibilă [aici](#).

5. Agenda Maritima Comuna (AMC) pentru Marea Neagra a fost adoptata în cadrul unei conferințe ministeriale, la 21 mai 2019, la București, de catre cele șase state riverane (Bulgaria, Georgia, România, Rusia, Ucraina, Turcia) și Republica Moldova, cu sprijinul Comisiei Europene și în prezența comisarului european de resort. Agenda și declarația de asumare a acesteia de catre guverne reflecta prioritățile regiunii în domeniul subsumate economiei albastre – afaceri maritime, pescuit și acvacultura, cercetare și inovare, conectivitate, protecția mediului, turism, educație, formare și dezvoltare competențe ale economiei albastre. AMC ofera un cadru și un ghidaj pentru implementarea, pe baze voluntare, de catre reprezentanți ai mediilor public, privat, academic și ai societății civile din zona Marii Negre, de proiecte naționale și regionale în domeniile economiei albastre, precum și pentru atragerea de fonduri europene și investiții în regiunea Marii Negre. Informația poate fi consultata [aici](#), iar documentele relevante [aici](#).

6. Propunerea de Directiva a Parlamentului European și a Consiliului de modificare a Directivei (UE) 2018/2001 a Parlamentului European și a Consiliului, a Regulamentului (UE) 2018/1999 al Parlamentului European și al Consiliului și a Directivei 98/70/CE a Parlamentului European și a Consiliului în ceea ce privește promovarea energiei din surse regenerabile și de abrogare a Directivei (UE) 2015/652 a Consiliului, disponibilă [aici](#). Punctul 8 din preambulul Propunerea de Modificare REDII prevede urmatoarele: „*Strategia privind energia din surse regenerabile offshore introduce un obiectiv ambițios de generare a unei cantități de 300 GW de energie eoliana offshore și de 40 GW de energie oceanica în toate bazinele maritime ale Uniunii până în 2050. Pentru a se asigura aceasta schimbare majora, va fi necesara o colaborare transfrontaliera între statele membre la nivel de bazin maritim. Prin urmare, statele membre ar trebui sa defineasca împreuna cantitatea de energie din surse regenerabile offshore produsa, care urmeaza sa fie utilizata în fiecare bazin maritim până în 2050, cu etape intermediare în 2030 și 2040. Aceste obiective ar trebui sa se reflecte în planurile actualizate naționale privind energia și clima care vor fi prezentate în 2023 și 2024 în temeiul Regulamentului (UE) 2018/1999. La stabilirea cantității, statele membre ar trebui sa țina seama de potențialul de energie din surse regenerabile offshore al fiecarui bazin maritim, de protecția mediului, de adaptarea la schimbarile climatice și de alte utilizari ale mării, precum și de obiectivele de decarbonizare ale Uniunii. În plus, statele membre ar trebui sa analizeze tot mai atent posibilitatea de a combina producția de energie din surse regenerabile offshore cu liniile de transport care interconecteaza mai multe state membre, sub forma unor proiecte hibride sau, într-o etapa ulterioara, a unei rețele mai buclate. Acest lucru ar permite distribuția energiei electrice în direcții diferite, maximizând astfel bunastarea socioeconomica, optimizând cheltuielile de infrastructura și permițând o utilizare mai durabila a mării*”.

7. Document disponibil [aici](#).

8. Informația este disponibilă [aici](#).

9. Informația este disponibilă [aici](#).

10. *Proiectul Legii Offshore 1* și documentele aferente pot fi consultate [aici](#).

11. *Proiectul Legii Offshore 2* și documentele aferente pot fi consultate [aici](#).

12. Informație disponibilă [aici](#).

13. Informație disponibilă [aici](#).

14. Planul Național de Redresare și Reziliență este disponibil [aici](#).

15. Ordinul Ministerului Mediului, Apelor și Padurilor nr. 269/2020 privind aprobarea ghidului general aplicabil etapelor procedurii de evaluare a impactului asupra mediului, a ghidului pentru evaluarea impactului asupra mediului în context trans-frontieră și a altor ghiduri specifice pentru diferite domenii și categorii de proiecte.

16. Document disponibil [aici](#).

17. Hotărârea Guvernului nr. 432/2020 privind aprobarea Programului de măsuri pentru atingerea stării ecologice bune a regiunii marine Marea Neagră.

18. Ordinul ANRE nr. 208/2018 pentru aprobarea Normei tehnice privind cerințele tehnice de racordare la rețelele electrice de interes public pentru module generatoare, centrale formate din module generatoare și centrale formate din module generatoare offshore (situat în larg).

19. Disponibil [aici](#).

20. Disponibil [aici](#).

21. Adoptat prin Hotarârea Guvernului nr. 1076/2021 pentru aprobarea Planului national integrat în domeniul energiei si schimbarilor climatice 2021-2030.

22. Documentul este disponibil [aici](#).

23. Strategia UE privind biodiversitatea pentru 2030 este disponibila [aici](#).

24. Informația este disponibila [aici](#).

25. Informația este disponibila [aici](#).

26. Proiectul poate fi consultat [aici](#).